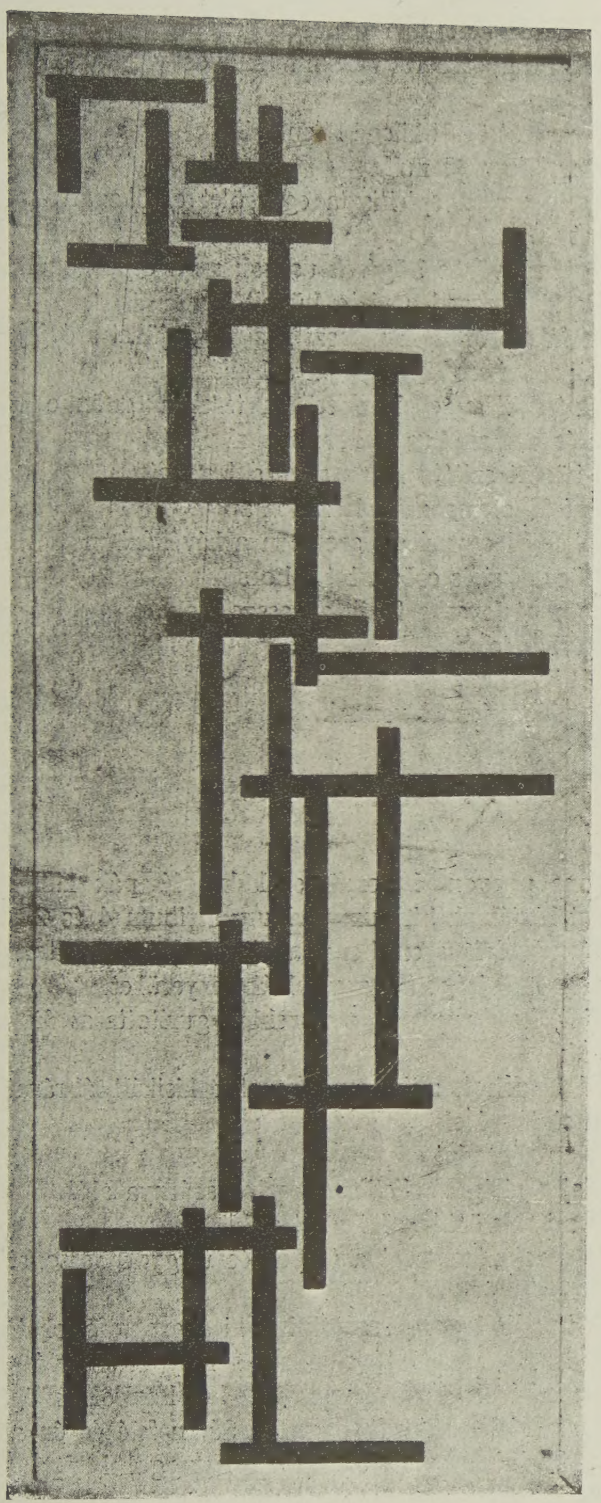

MA

AKTIVISTA FOLYÓIRAT

19

Az angyal átröpült a fekete hálón a libák összegyültek
az üvegáruházak körül s a szolgáló csapig fejte a köcsögöt
aki elment annak legyen könnyü a batyuja
de mi együgyü európai család vagyunk s az élet olyan körülöttünk mint a lehasznált cilinder
tele van bolhákkal vizi utakkal és 9 ujju pilótákkal
emeld ki a gyereket a szemeidből
ime itt vannak sulyos melleikkel a liliomutcai anyák
lenvászonrudakból vannak a karjaik s parádéskocsisok nyujtózkodnak a kontyuk alatt
a gondolkodók most érkeztek meg a teve sárgaréz pupja alá
s a hegyek szülési kinokban szenvednek
a szülésznőnek azonban nincsen oklevele
nekem nincsen se ingem se gatyám
nincs ingem nincs ingem nincs ingem van szalmapapucsom
ingen nincsen van szalmapapucsom nincs ingem
ingem nincsen
de van szalmapapucsom
mégis csak te vagy oka mindennek
a szomszéd falu harangjai D mollban énekelnek
s te nem veszed észre a hólé belecsurog a szivünkbe
az is lehet hogy nagyon elzsirosodtunk
ó ó legjobb lenne meghalni
csöngessük be tehát a báránykákat
az erdőn tul még látni amint a világ vörös ködbe oldódik
s a legszelídebb kutyák pávatollal hátuljukban a hold felé röpülnek
semmi kétség ez a tizenkettedik óra
ra ra ra ó ra ra ó
kempeler ur meggyujtotta a csillagokat
a hadirokkantak becsukták a boltot
s mi hárman egypár szalmapapucsban átsétálunk a meghasadt hegyeken

20

Testvéreink sirnak csöndesség fenekén nyulak neki-szabadultak a napkocsival és kilenc hónap
másik oldalon hold a csirkeudvarok fölött
fény fényeskedik
hang hangzik
az idő nyomtalanul elment s most apátlan gyerekek verkliznek
menyasszonyok koszoruja alatt huzd föl barátocskám
huzd fel a praktikusság óraművét
festőnek jól áll a rövidszáru nadrág
de nem lehet igazság ami nem mindenkinek igaz
én kicsi vagyok te nagy vagy vedd el a tükröket az asszonyok elől
királykisasszony szó nélkül keresztbe feküdt a patakon
s ez a forradalmárok miatt történt igy
a civilizáció keresztmetszetében azonban megláthatod a legokosabb embert is amint langyos vizet öntöget a fejébe
nulla nulla öt öt öt kilenc kilenc kilenc
kilenccer kilenc öt nulla
s ha este van a spiritiszta egyesület elnöke átváltozik tehénné
a levegőben vörös bögések usznak mint dijbirkozók
ó jézus ki elveszed a világ büneit
ó jaj a fák fölkötötték tavaszi nyakkendőjüket s ó jaj jaj
a folyókon visszafelé utaznak a hullák
s a fantasztikus elképzelések a tereken gyönge borjukkal és romantikus dekoráciokkal
ujjaid között szitáld ki az anyacsillagokat
ki tudná bizonyosan mi lesz holnap
két ember ül egymással szemben a kávéházban
két ember kicsi és erős mint a bors
de a borsot levesbe főzik az asszonyok
a két ember tehát kettő
nagyokat kiáltanak
és állandóan észnél vannak

22

Jó lenne nagyon hosszut szaladni lámpák kiömlött sziveket hintálnak biribum biribum biribum 4 és 22
23 és 5 a tehénke szemében családi örömök harmatoznak
elmentél s a virágok összecsukták tenyerüket
visszajöttél s a nap még messzebbre guritotta arcát alagutak
néha lejönnek hozzám az üzenetek kisikált ábrázattal mint a cintányérok
föl fogunk ébredni
ó jaj jaj a világ kieshetik a keselyü szárnya alól
de semmi se vörös azért mert zöld
az ige meghalt s most a tények és tárgyak demonstrációja következik
költők torkából horgásszátok hát ki a gramofonokat
konstrukciók fémszálai rohannak a fénypontok alá
elektromosság kő és acél van az ember homloka mögött
falvak gyökértelenül elforognak a Sátán felé és én nem akarok tovább a sárga torony alatt guggolni
világosság
az asszony hiába verte meg urát és viszont
szelek tengert nyeritenek
utak mozognak ébredést
az óra pontosabb mint a kapitalizmus ügynökei
s aki ilyenkor el tudja veszíteni a szemét az vagy vele se lát már vagy nélküle is lát már

Kassák Lajos

AZ ÉPITÉSZET MINT SZINTETIKUS MŰVÉSZET

THEO VAN DOESBURG (HOLLAND)

Egyik nincsen a másik nélkül. Az uj plasztikus tudatban benne van minden plasztikus művészet együtthatása, melynek célja az egyensulyi vonatkozások alapján tiszta monumentális stilus megteremtése.

A monumentális stilusban viszont benne van a különböző művészetek munkájának proporcionális elosztódása.

A munka proporcionális elosztódásában továbbá benne van, hogy minden művész saját tevékenységi körén belül maradjon.

Ez a korlátozás nem egyéb, mint a szakmához mért eszközök plasztikus kifejezése.

A szakmához mért eszközökkel történő stilizálásban benne van a valódi szabadság; ez mentesiti például az építészetet sok mindentől, ami nem tartozik kifejezési eszközeihez ((igy a szin) és a tárgytól, melyről egészen más felfogása lesz, mint a festőnek, ugy esztétikai mint konstruktiv szempontból.

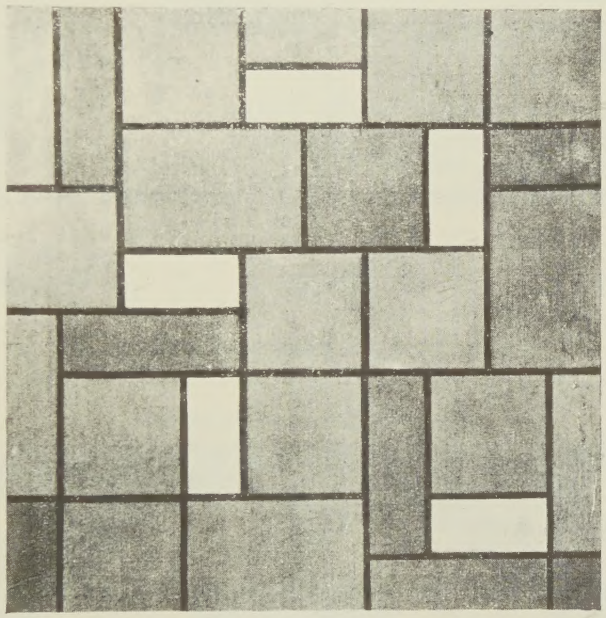

Théo van Doesburg

Ezeket az elméleteket komoly építészek már régen hangoztatták, de a gyakorlatban, nehány kivételtől eltekintve, továbbra is a régi módszerek voltak érvényesek; az építész a festő és a szobrász helyét akarta beltölteni, aminek természetesen csak önkényes eredményei lehettek, úgymint **festészeti, szobrászati** egyszóval **destruktiv** építészet.

Minden művészet egész embert követel, az építészet épúgy, mint a festészet vagy a szobrászat. Ha ezt az igazságot megint meg fogják érteni, (mint ahogyan az elmult korszakokban történt) akkor ismét szó lehet az építészet fejlődéséről monumentális, stilosus értelemben. Ugyanekkor végleg el fog tünni az alkalmazott művészetről vallott felfogás és egyik művészetnek a másikkal szemben való mindennemü alárendeltsége.

Ez nemcsak sarkalni fogja, hanem egyedül teszi lehetővé az épités és egyszersmind a monumentalitás kulturáját. Mióta az építészek nem bibelődnek a barokk szeszélyes játékával, a monumentálisról való felfogás gyökeres változáson ment át a stilusérzés előnyére.

A kubizmuson és a futurizmuson keresztül a pikturális felfogásban jelentős elmélyülés állott be, teljesen az építészet előnyére. Főként a sík meghóditása, a sima szin, a tér-sík és az egyensulyviszonyok alapelve folytán.

Szellemi és anyagi mivoltunk nem engedi többé, hogy a korszellemmel harmónikus monumentális művészet lényegének tekintsünk nehány lehetőleg feliratokkal együtt falra festett ábrát, melyeknek ehhez a falhoz semmi szerves közük nincsen. Ábrázolni vagy jelképezni még nem jelent annyit, mint teremteni. Ezt olybá kell venni, mint az emberi tudat egy fázisának az **egyoldalu idealizmus** fázisának tartozékát, melyben a szellemi ugyszólván fél konkrét matériában fejezni ki magát, mint formában, szinben vagy egyiknek a másikkal való arányosságában.

Az ilyen eredetü „monumentális" művészet valójában nem egyéb, mint a monumentálisnak dekorativ látszata. A mult eltespedt építészetéhez mindenesetre ez illett. A jövő férfias építészetében azonban nem lesz már helye.

A természetes forma ornamentális formává stilizálásának, mely a természetes formák érzéki szemléletén és a természet mintája utáni sokszorositáson alapszik, semmi köze a **mélységesen esztétikus vonatkozásokból** kapott plasztikus kifejezéshez.

Annak a felfogásnak térhóditásával, hogy a **fogalom** a **formában** köteles kifejeződni és a forma az **eszközben**, a monumentális művészet jelentős változáson megy keresztül. Az illusztrativ és dekorativ jelleg elmosódik, mint amely ellentmond a művészet lényegének, mely nem egyéb mint konstruktiv síkon esztétikus tér megteremtése a szinviszonylatok segélyével. Az építészet tehát konstruktiv plasztikát ad, melyet a sík szinek kiegyensulyozott viszonylatai határolnak. Ebben a festészet az építészettel szemben közömbös.

Az építészet egybekapcsol, összeköt, a festészet felold, szétválaszt. Harmónikus szépség nem jellegbeli egyenlőség, hanem épen ellentét folytán jön létre; az építészet és festészet, a plasztikus formák és a sík szinek ez egymást kiegészitő viszonyában találja meg alapját a monumentális művészet. Nemcsak azért mert a festészet azzal, ami, konstruktive zárt, a mobilt és nyiltat a kiterjedéssel az elhatárolást szegzi szembe, hanem mert ugyancsak megszabaditja a zárt organikus plasztikát mozdulatlan jellegétől, miközben a stabilitással a mozgást helyezi szemben. Ez a mozgás persze nem optikus és nem anyagi, hanem esztétikai, és mert esztétikai, ezt a festészetnél szinviszonylatokban kifejeződő mozgást ellentétes mozgásnak kell ellensúlyoznia. Az építészeti plasztika semleges jellege ehhez hozzájárul.

(Szintézis:) A festészet és építészet ezen egymást kiegészitő együttműködésének konzekvens fejlesztésével elérhető a monumentális művészet célja tisztára modern alapon; az embert bele kell **helyezni** a **plasztikus művészetbe (és nem vele szembe) és ezáltal részeltetni kell benne.**

A modern művészetnek az absztrakt és egyetemes felé való fejlődése a külsőnek és az egyéninek kiküszöbölésével, közös erőfeszités és közös koncepció révén lehetővé tette egy kollektív stílus megvalósitását, mely az egyén és a nemzet fölé emelkedve tökéletesen határozott és reális kifejezésre juttatja a szépség legemelkedettebb, legmélyebb és legáltalánosabb szükségleteit. —

Ford. Gáspár Endre

KOMPOZICIÓ 2. (szinpadra)

Aktorok:

I az orgona — esetleg legnagyobb tipusu harmonium.
II a füzögető, alacsony zsámolyon ül; egész idő alatt buzgón és elmerülve egy szál cérnát igyekszik befüzni a maga elé tartott tűbe.
III a lógó, négykézláb áll a II mellett; a medvék lógásával himbálja magát. Komoly és lelkiismeretes.
IV, a bökdösö, törökösen ül; a két mutatóujját igyekszik összebökdösni
Ez a három ember a szin elején, egy sorban van.
V a táncosnő, lenge ruhákban; állandó helye nincs
VI, aki él; középen a sezlónon fekszik és alszik. Kövér és puffadt.
VII a szavaló; a sezlóntól jobbra ül
VIII a szónok; a sezlóntól balra ül
IX és X, a két Értelmes ember, a sezlóntól jobbrabalra állnak
XI csörgő; XI a csengő
XII dob; XII a, harang
XIII—XVI női kar, négy nővel a sezlon mögött jobbra
XVII—XXI férfi kar, négy férfi, a sezlon mögött balra
XXII a diszkrét érdeklődő, elegáns hölgy
XXIII aki mindig és mindenütt a helyén van; ur. A két utolsónak nincs állandó helye.
XXIV a pótlógó

— SÖTÉT — — KEZDŐDIK — — VILÁGOSODIK —

I az orgona

IX az Értelmes (tenor):
ö — ö — ö — ö — ö — ö — ö — ö — ö — ö — ö — ö —

az **X másik Értelmes** (basszus): cé
— ö — ö — ö — ö — ö — ö — ö — ö — ő — ö — ö — ö — ö

összes **XIII—XVI női kar:** ö
halkan zümmögi a a cé-t

disz-ek **VII a szavaló:** ö
Turóscsusza libamáj MÁLÉ ö
ÉLJEN cé

lágy az internacionálé ö

XVII—XXI férfikar (szélesen 4/4, des, bé): ö

regiszte- -- — náálé — — náálé — — náálé — — náálé — — náálé — —

IX és X (3/4): ö
Öööö — Öööö — Öööö — Öööö — Öööö — Öööö — Öööö — Öööö — Öööö — náá-

rek- **XXIII, aki mindig és mindenütt a helyén van:** -lé
karmesterkedve megáll a sezlón mögött

kel **XXI a férfi karból:** náá-
(2/4-ben, gyorsan, staccato, erős basszussal): -lé
ná-lé! — ná-lé! — ná-lé! — ná-lé! — ná-lé! — ná-lé! — ná-lé! — ná-lé!

piano **V a táncosnő:** Öööö

D betáncol, körültáncolja a kört Öööö

I **XII a dob:**

S rövid, erős tremoló cé

Z Mind elhallgatnak, csak: náá

XXI: -lé
ná-lé! — ná-lé! — ná-lé! — ná-lé! — ná-lé! — ná-lé! — ná-lé! — ná-lé!

XII/a üveg harang:
egyet kondul
c s ö n d

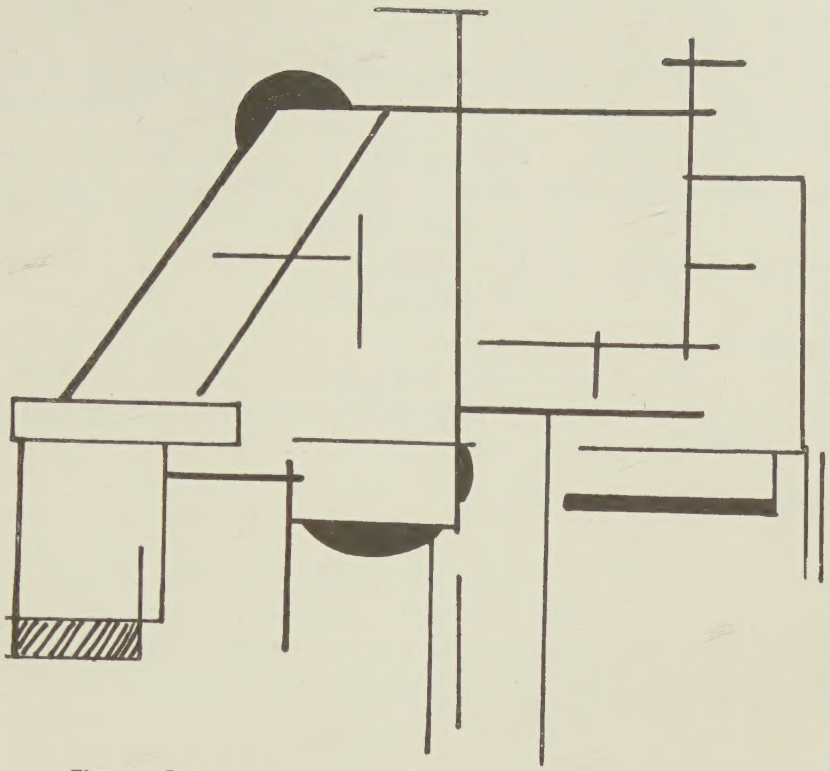

Theo van Doesburg

Theo van Doesburg

XXIII (feddőn):

ugyebár kérem megmondtam hogy a taninsavas vegyületek kártékony hatással vannak a hemoglobinra és hogy az asszimiláció folyamata lassulván az oxidáció melléktermékei megfertőzik a protoplazmát és önök uraim mégis és önök éppugy hölgyeim . . . na! (a táncosnőhöz megy, nézegeti)

XI a csörgő:

lassu taktusban meg-meg csörren

IX és X az Értelmesek:

az ütemre hangtalan tátogatják szájukat

V a táncosnő:

medvemozgással billeg az ütemre

XXIII (extázis):

kérem asszonyom ön nem is tudja, hogy a PIXAVON milyen hatással van az epidermisrétegre

V:

megáll, értelmetlenül rábámul

I az orgona:

eolin, viole d'amour és vox coelestis regiszterekkel lágy melodiát kezd

XXII a diszkrét érdeklődő:

lábujjhegyen bejön. Először a XXIII-at és V-öt nézi meg, majd körülszagolja őket, aztán a II-öt majd III-at, majd IV-et tipegi körül, végül a VI-hoz megy, körültipegi és körülszaglássza

IX és X, a két Értelmes:

ellentétesen váltott kézmozdulatokkal kezdik:
IX: csip-csip
X: csup-csup
IX: csip-csip
X: csup-csup
IX: csip-csip
IX és X: (tovább)

XXII, a diszkrét:

a sezlon sarkába kuporodik

VIII a szónok (lágyan):

a szenátus tegnapi ülésén kifejtettem már — fő az élet miszteriuma. A nagy titok. A szent titok.

XIII—XVI női kar:

sziivem roózsát harmatoz — — —

VIII:

igen a szent titok — — — az a tizenötezer hold! . . . Ki beszél itt holdakról? Profán szó, mely megbecsteleniti a Luna halovány arcát

VII a szavaló:

korog a gyomrom
XXIII: a XXII-höz megy, eléjetérdel
XXII: az ujját ajkához emeli
V a táncosnő: mint aki ébred, az orgona melódiájára táncolni kezd

VIII a szónok:

a kultura! a haladás! teleszkop! pezsgős bolé! repülőgépen az Atlanti óceánon! Missziszipi hullámai! motorcsolnak! Gaurizankár! Villamosródli! Villamosródlit a népnek méltóságos főrendek! villamoszongorát! villamosbábut! villamosporszivót! igen! igen! igen! (tapsol)

Orgona: elhallgat

VII a szavaló

Korog! morog! háborog!
Óóóóóóó
mily szomoru dolog
(p): Óóóóóóóóóóóóóó
XVII—XXI:
tiz-ért körö-zött — liptai tu-ró tu-ró tu-ró
Harang: egyet kondul

XVII-XXI: (pp):

-rom -rom
-rom
-rom -rom

XIII—XVI:

Az én lelkem
báánat-
virág

XIII-XVI: (p):

sziivem
roózsát
harmatoz

IX és X:

csip-csup
csip-csup
csip-csup
csip-csup
csip-csup
csip-csup
csip-csup

XIII XVI.

(decr.)
Ugy ám jó
dolog háziurnak
lenni
ugy ám jó...

XXIII (már XXII ölébe hajtotta fejét):

Az egészséges vérkeringés első feltétele asszonyom a gyakori coitus

XXII: Ja 26 a négyzeten meg 5z/lh — — —
XXIII: igen (magához huzza XXII fejét)
IX és X, az Értelmesek: dühösen, vitázva kezdik:
IX: kutypuruty (-csörgő-) Putypuruty (-csörgő-) kutypuruty (-csörgő-)
X: (-dob-) pitypirity (-dob-) kitykirity (-dob-) pitykirity
IX: putypuruty (-csörgő-) brekeke (-csörgő-): Brehekehekekekeke
X: (-dob-) kitypirity (-dob-) brekeke

Dob, csörgő, harang

Orgona: felveszi a ritmust

V a táncosnő:

táncolni kezd, körültáncolja XXIII és XXII öt és leköpi őket

IX és X:
kutykuruty
brekeke
putypuruty
bé
pitypirity
brekeke
kuty kuty
bé
pitykuruty
brekeke
puty kuty
ö ö ö
ö ö ö
Ö

VII a szavaló: És mondá a próféta: a nap forog
Férfi és női kar: Mondá mon-dá mon-dá mon-dá
VII: És mondá a próféta: cogito ergo sum
Férfi és női kar: gószum gószum gószum
VII: és mondá a próféta: gazdasági válság
Férfi és női kar: mon-dá mon-dá mon-dá
VII: és mondá a próféta: a haza veszélyben
Férfi és női kar: veszélyben veszélyben ugy lám bizony veszéélyben
— **IV a bökdösö:** ezalatt már majdnem felgugolt és borzasztó erőlködéssel bökdösi össze az ujjait; lassan, előredülve feláll — —
VII: és mondá a próféta: világforradalom
Férfi és női kar: dalom dalom lakalakadalom
IV a bökdösö: felordit, elvágódik
Hangszerek: megtorpanó káoszban

V a táncosnő:

féllábon megáll

XXIII:

Ugy kell neki!

Rövidcsönd

Dob:

hosszu, döbürgő trémoló, erős záró ütéssel
XVII—XXI férfikar: előrejönnek; mindenik megfogja a IV egy-egy kezét, lábát, másik kezükkel befogják az orrukat

Csörgő:

a lépés taktusát

Orgona:

jókedvü gyászindulót
XVII—XXI férfikar (lépnek; viszik a IV-et):
En-den -de -musz-ká-laka-té-musz -ka-laka-tiki-taka — —

IV: rug, felugrik

Orgona — dob — csörgő — harang

XXIII (izagatottan hol az V-höz, hol a IV:hez rohan):
Kéremezrendellenesség rendellenesség-rendellenesség

IV a bökdösö:

A betyár teremtésit mégis csak disznóság! harminc esztendeig fizettem a Szakszervezeti tagdijat és az Önsegélyző és Temetkezési járulékokat! tisztességes koporsót akarok! (hirtelen sirva): én rendesen kifizettem az ÖNSEGÉLYZŐ és TEMETKEZÉSI járulékot...

VIII a szónok:

villamoskoporsót a népnek!

XVII—XXI férfikar (taktusra helyremegy):

ó borzalom ó borzalom

IV:

... járu ... lékot ... járu ... lékot (összeesik)

XVII—XXI:

(decr.)
ó borzalom
ó borzalom
ó borzalom
ó borzaborzalom

DOB
C
S
Ö
R
G
Ő

HARANG
O
R
G
O
N
A

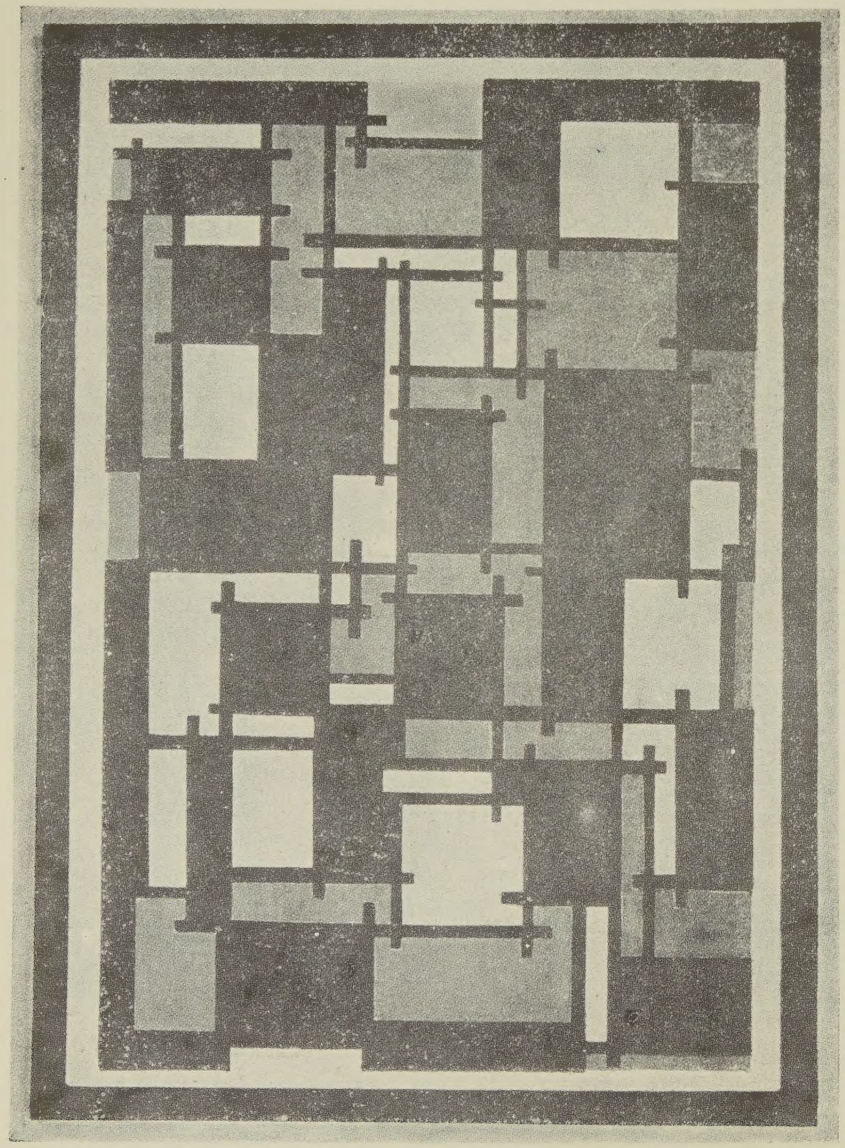

Theo van Doesburg

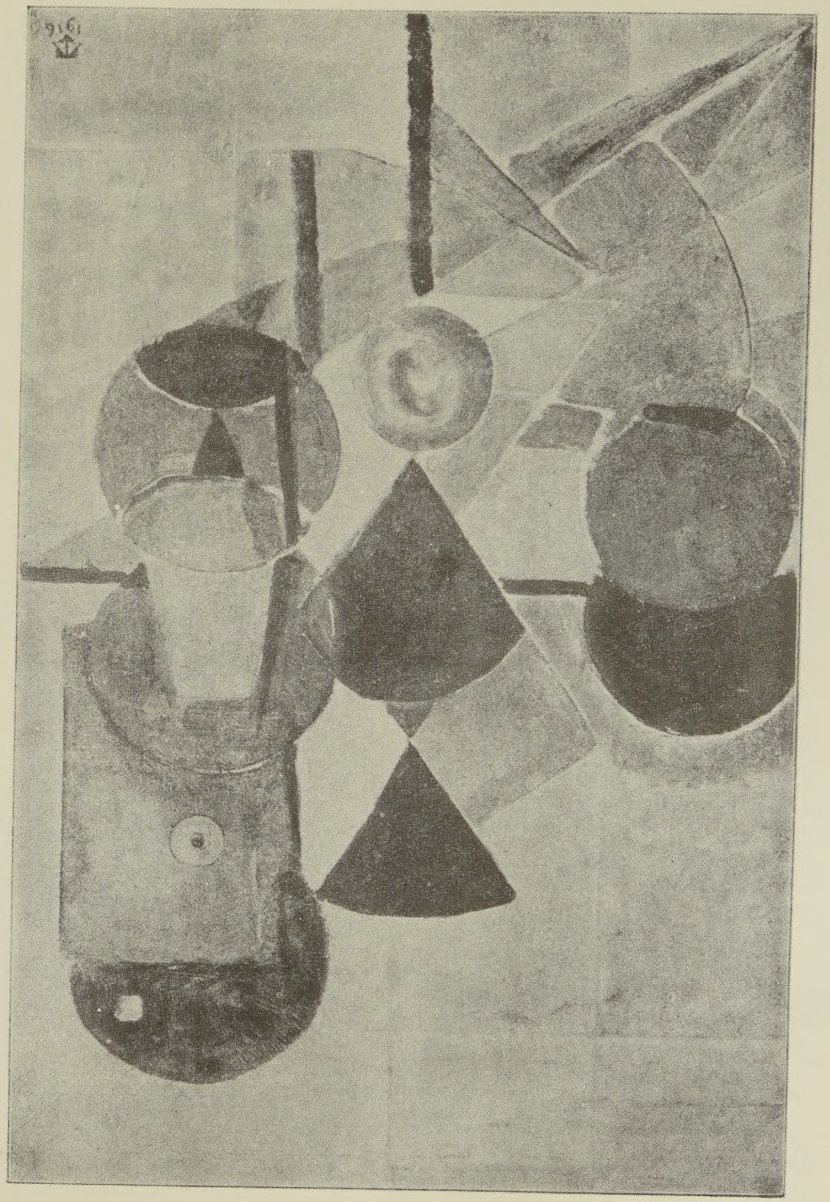

Theo van Doesburg

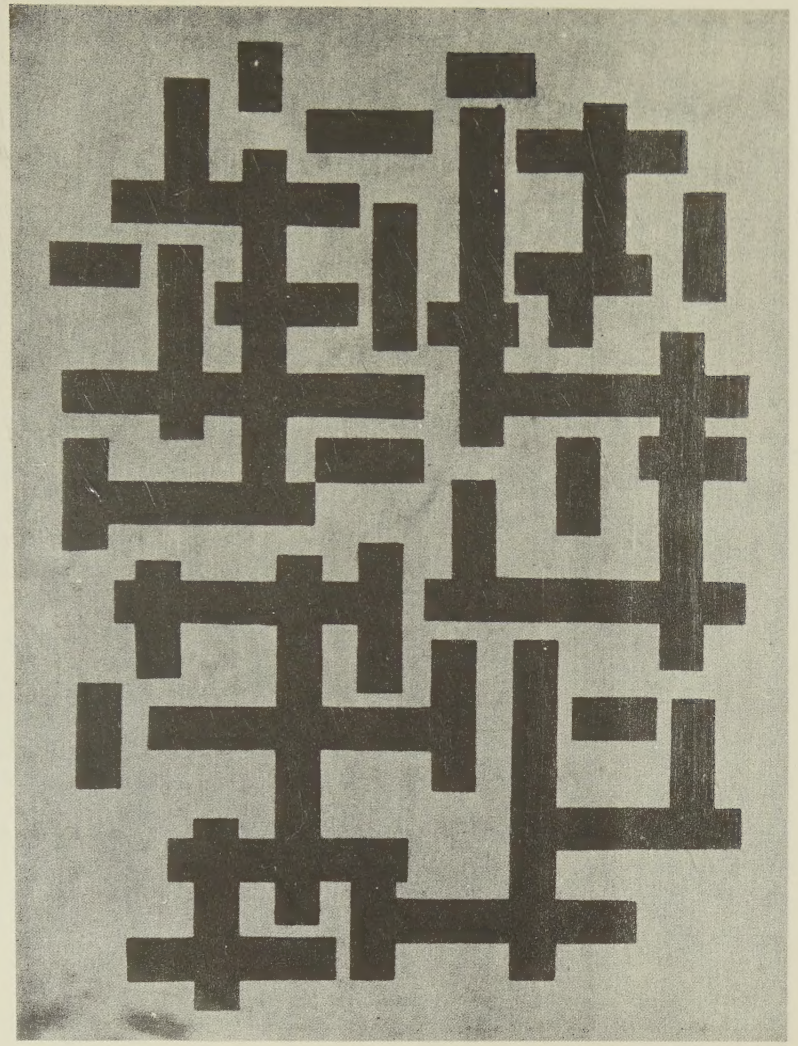

Theo van Doesburg

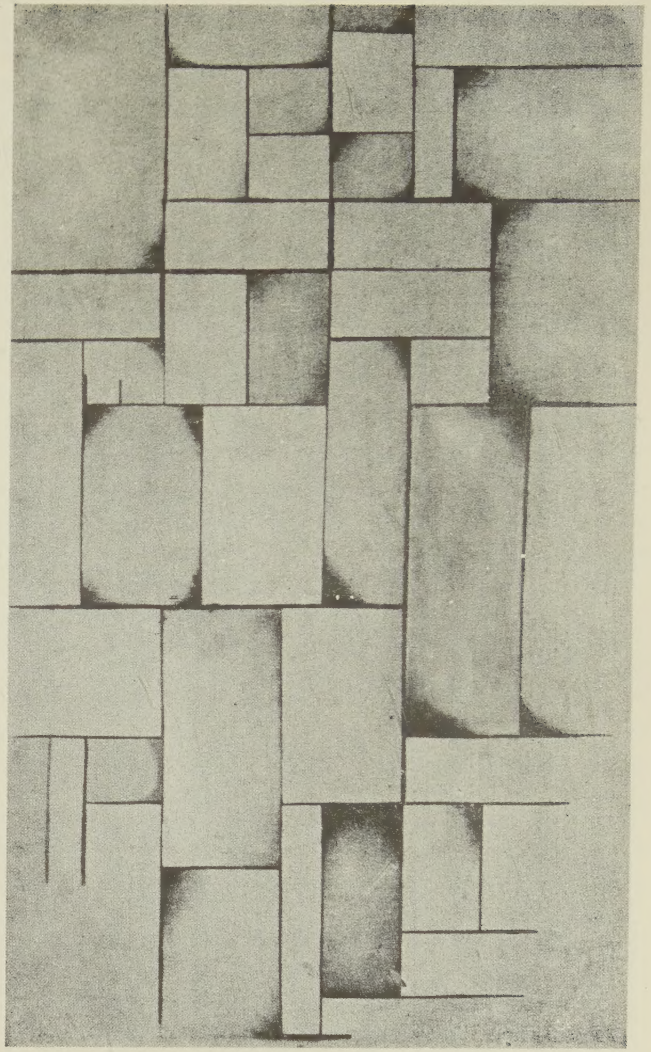

Theo van Doesburg

Orgona: kezdi az előbbi gyászindulót; Dob pp. adja a ritmust
XXII a diszkrét érdeklődő: feláll, táncszerü mozdulatokkal az ismét hulla IV-hez billeg
V a táncosnő a szinpad ellenkező sarkába áll
VII a szavaló és VIII a szónok: fejükkel kisérik a némajátékot; mondjuk igy: fejtáncot járnak.
IX és X, az Értelmesek: merev testtel és merev arccal állanak csak a jobb, illetve balkarjukkal „lejtik" a táncot jobbra. illetve balra.
XXII: körüljárja IV-et. Megszagolja. Elugrik
V: előre-lépések
VI: felemeli a fejét. Hulla arc, leesett pillák, leesett ál
XXI: csalógatón előrenyujtózik
V: mélyen felé bókol
IV: lassan feláll
XXI: a háta mögé áll
V: nagyon könnyedén eléje táncol. Mély bók.
A groteszk tánc végig a szinen: elől az V után a hulla IV mögötte XXII. Elől körültáncolják a II-öt és III-at. IV a régi bökdösö helyén megborzong, csaknem összeesik. Továbblökik és ki a szin másik oldalán mind a hárman.
Orgona: az utolsó hangokat tartja, az alaphangra egyszerüsitve; a dob még emlékezik a ritmusra.
VII, VIII, IX és **X** lassan feloldódnak.

H A R A N G

VII a szavaló:
a társadalmi rendet meg kell tisztitani

O R G O N A

XVII—XXI férfikar:
Üdv — üdv — üdv — üdv —
XIII—XVI női kar:
üdv ó üdv ó üdv ó üdv ó
IX az Értelmes:
auauauauauauuuuuuuauuuuu
X a másik:
au-au — au-au — au-au
V a táncosnő:
visszabilleg, boldogan, csábosan körültáncolja a II-öt
XXIII:
veszedelmes ember! (elkergeti a táncosnőt a II-től)
Csönd
XXIII (fel-alá szalad):
A törvényszerü cirkuláció egyre megzavartatik szabályozni kell a cirkuláció törvényszerü lefolyását
XIII—XVI női kar (pp): tiszti
XVII—XXI férki kar (pp): -tani -tani
XXIII:
igenis meg kell tiszti-tani

dob — **csörgő**

Női és férki kar: hurrá!
IX és X. az Értelmesek: bum!
VIII a szónok:
villamosszéket a népnek kérem szeépen
XXIII a (II-hőz rohan):
mit keres itt?!
Női és férfikar: hurrá!

dob — **csörgö**

IX és X az értelmesek: bum!
II a füzögető (megrezzen, felugrik, bámul):
jajajajaaaaaj elfelejtettem a szimbolumot jaaaaj — — — (tüvel, cérnával elvágódik)
XXII az érdeklődő:
betipeg, megszagolgatja
XXIII: ??
XXII: bólint

XIII—XVI (pp): szi szi szi / szi szi szi

IX és X az Értelmesek (p) bö bö bö bö bö bö

XVII—XXI (pp): zu zu zu / zu zu zu

Orgona: A gyászindulót
Dob: halkan a ritmust
V táncosnő és **XXII az érdeklődő:**
mint az elöbb, ki akarják táncolni a hullát
II a füzögető hullája (negykézlábra ugrik):

Dob: (tr.) — Kikérem magamnak! teljesitem a kötelességemet rohadni akarok! (visszaesik) — **csörgö**

XXIII:

lázadás!!

Csönd, csak **VII** a szavaló sir

Orgona: kezdi a gyászindulót

XXII—XVI női kar: te vagy az élet élet te te te

IX—X: **XVII—XXI férfi kar:** szinbolon szinbolon szinbolon **Két kar:**

hehe élet

he élet

VIII a szónok:

szellőztetni kellene kérem szépen (befogja az orrát)

hehe szinbolon

VII a szavaló:

he büdös! (befogja az orrát) te

hehe

II a füzögető:

he (hulla): felemelkedik, már táncolni kezd te

hehe

XIII:

he a gátló anyagok eltávolittatnak! szinbolon

élet

VII a szavaló (ordit):

A u u u u ez a büdös esküszöm! (dühösen VI-ra mutat, aki él) élet

Orgona: megáll szinbolón

auuu **Dob:** tremoló JAJ!

II a füzögető hullája: összeesik JAJ!

III a logó:

abbahagyja a lógást, makacsul maga elé mered

XXII a diszkrét:

VI-hoz billeg, aki él, megszagolgatja, bólint

V a táncosnő

távolról kiséri XXII mozdulatait

XIII:

anarkia!

Orgona: tutti dur akkord

VI, aki él:

(hirtelen felül, pislog): bocsánat — a valutáris keringések rendben vannak hőemelkedés normális tessék megtapogatni az ütőeremet

XIII:

(odarohan, tapogat, órát néz, orrát fogdossa):

iiiigeniiis

VI aki él:

(nagyot ásit): én élek, na! (visszafekszik)

Orgona: himnuszt kezd **Dob:** egyet

Csengö: háromszoros csengetés

VIII, IX, XXII, XXIII:

mélyen hajlonganak, meaculpáznak és fogják az orrukat

A két kar:

IX: **X:**

szánom és bánom — jajjaj — szánom és bánom jaj

bá- bá- **Dob:** kezdi a gyászinduló ritmusát á- á- a

ba- **Orgona:** átmegy a gyászindulóra á

XVII—XXI férfikar:

a taktusra a II. füzögető hullájához lépked, kezénél lábánál meg fogják

O **Csengő** **Csörgő**

XIII—XVI női kar: D

R

bim — bam — bim — bam — bim — bam — bim — bam — bim — bam

G **XVII—XXI:** O

O kiviszik a hullát

Szünet

N **XIII:** B

A leveszi az orráról a kezét, szagolgat, (a többiek mind utána) de ijedten visszadugaszolja (a többiek is).

Egy harmonika:

valahol nagyon keservesen felnyafog

III a logó

feláll — hátrafordul

Káosz:

Jaj D B rrrrrrrr O R Au u u u u u u C S **XVII:—XXI:**

mi lesz O VIII: VILLAMOS G O SZÉKET! E N (berohan)

¡ʃɐʃ ¡ʃɐʃ B A u u u u u u N A VII: föl! föl! föl! G Ö sʏpɐzʏʌ˥

Csak a

HARMONIKA

vonyit értelmesen

VI aki él:

felül, pulzusát nyujtogatja, tátog

XXIII:

a **VI** pulzusát tapogatja bólogat

MIND:

F O G J A
A Z
O R R Á T

XXIV a pót-lógó:

négykézláb bemászik, vigyorog, bólogat

XXIII:

hozzá szalad

XXII a diszkrét és V a táncosnő:

boldogan hozzátáncolnak, körűltáncolják, gyorsan viszik III a lógó helyére és beállitják

XXIV a pót-lógó:

lelkiismeretesen lógni kezd négykézláb
XIII—XXI a két kar: hurrá!
IX és X az Értelmesk: bum!

III a lógó:

összegörnyed, négykézlábra ereszkedik, lassan a II helyére sompolyog és még lelkiismeretesebben lógni kezd

VIII a szónok:

villamos rend kérem szépen

XXIII:

orrát fogja, hasát dörzsölgeti, sóhajt

D	IX:	OR	IX:	CS
O	-rá	GO	-rá	ÖR
B	-rá	NA	-rá	GÖ

XIII—XVI: üdv-ó üdv-ó

XVII—XXI: éljen ő éljen ő

V a táncosnő: örülten forog

XXIII: röhög

XXII: tipeg

Sötét Függöny

Mácza János

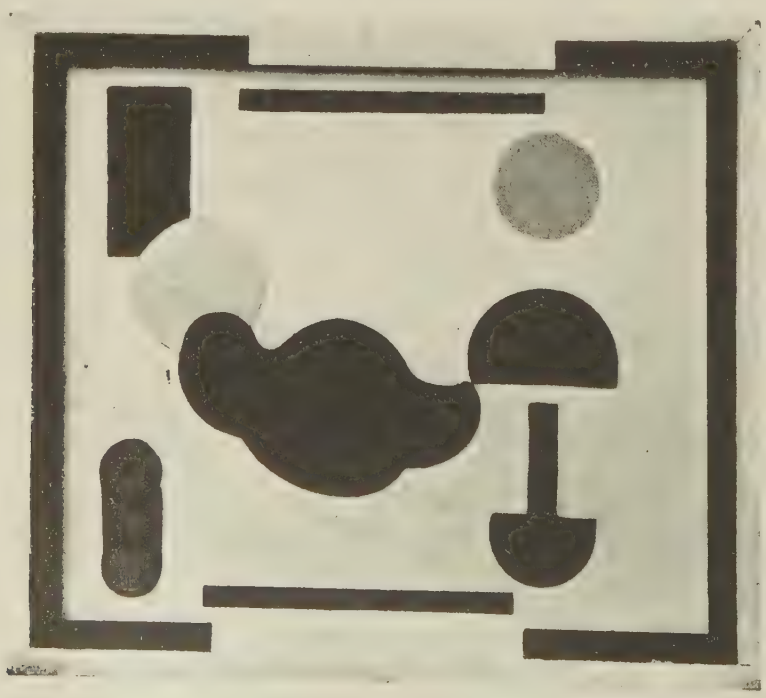

Theo van Doesburg

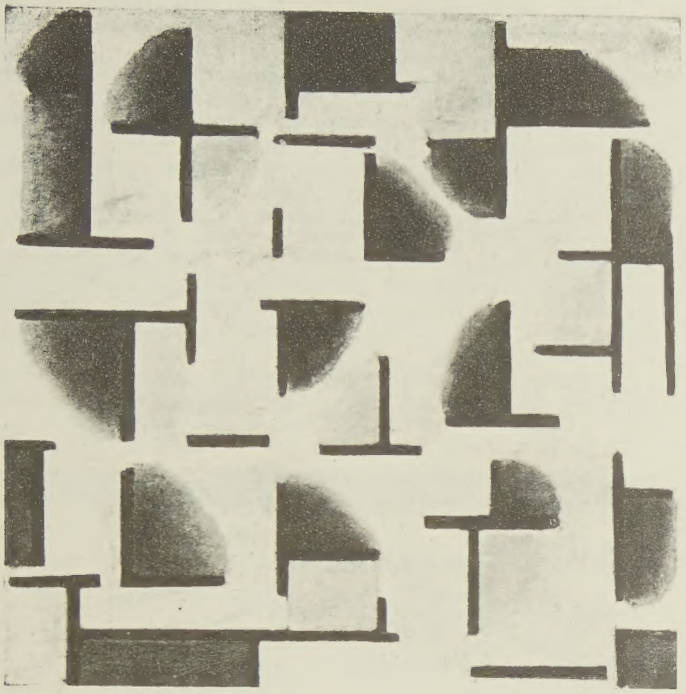

Theo van Doesburg

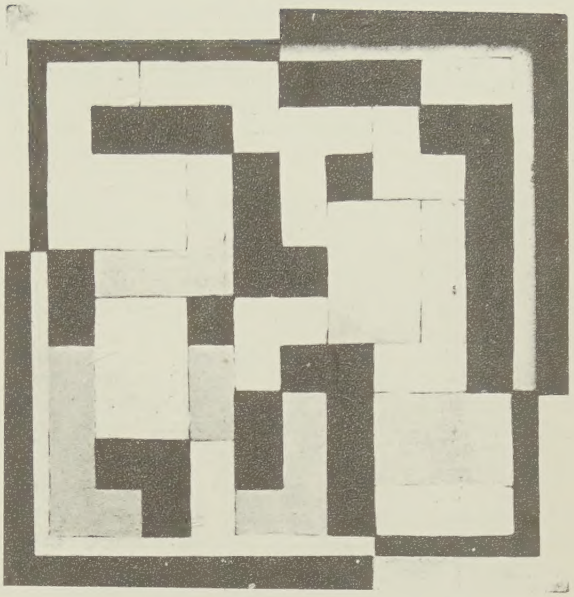

Theo van Doesburg

A VIRÁGSZFINX

H. ARP (SVEIZ)

1. Pokhálókból leereszkednek a koldusok. Fekete uszályukban a pehellyel bélelt holdat a megszoptatott báránykákat a szártalan virágokat s a koraszülő bőregereket rejtegetik.

A virágok párkányzata és a teliszeplős függönyök előtt, amelyek megreszketnek a félvathos félviláginők lehelletére vonul el a hét barbár testvércsillag.

A buvócskákban még járja a virágvasárnap. Szamarak hiányában bábokon vonulnak be a megváltok.

E város királya egy szivárványfaló.

2. A kallendáriumokból kihullanak a keresztrefeszitett virágok az elkallódottak címei s a palotáik alapkövei.

Hever a márványgaratban a felgöngyölitett dalzsinór.

A tereket elhalt nagyszivü állatok szobrai cifrázzák.

Nádkosarakban elhordják a torzszülötteket a husból való családfákat és a lánggal tömött erszényeket.

Az ezernyi torony misekönyvekből van megépitve. Beléjük hullanak a mennyei fényszalmából a férgek és az ember-népes holdak.

Ford : Barta Sandor

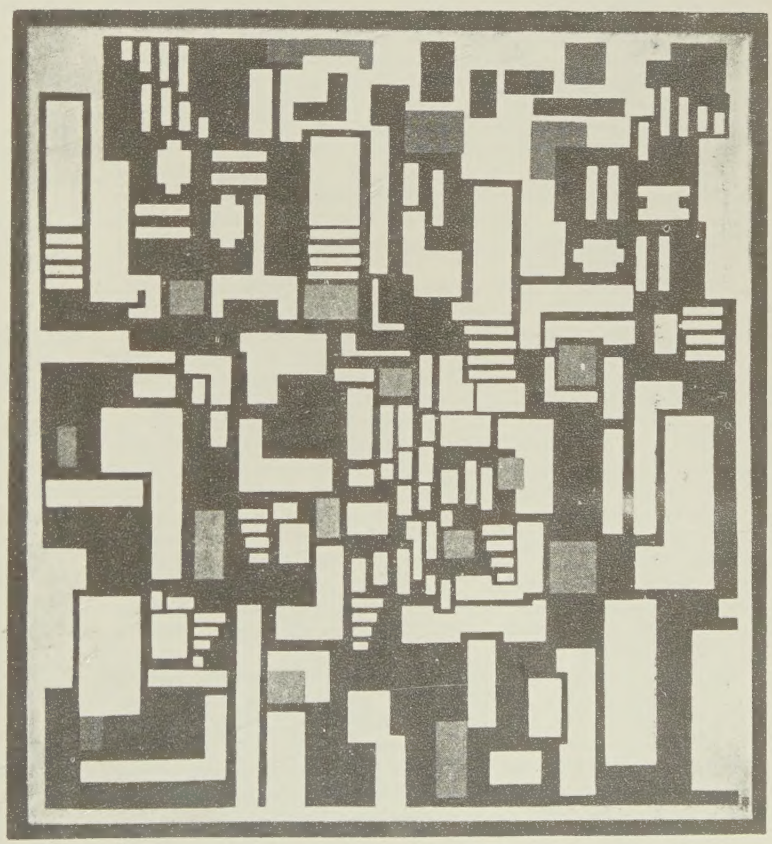

Theo van Doesburg

A JÖVŐ ÉS AMERIKA

GORHAM B. MUNSON (NEW-YORK)

Az Atlanti Oceán az intelligencia két fajtáját választja el egymástól, melyek közül mindkettő tanujelét adja erőtlenségének, mikor a másiktól vár kezdeményezést. Az Európát megiatogato amerikai nagy meglepődéssel látja, hogy franciák, olaszok, magyarok, stb. mindnyáján vérmes reményeket füznek az ő kulturajához, mely reményeknek alapja az energia, erő és merészség amerikai legendája. Ő maga undorral hagyta ott hazáját és ime, az európai, akihez menekült, arccal az Egyesült Államok fele fordult.

Legyünk szigoruan objektivek és pszihológikusok.

Amerika nagy tradiciója nem a whitmanizmus, hanem a puritánság. A nyers aszkézisü, hust és lelket szétválasztó, minden szépség iránt bizalmatlan puritán filozófia bámulatosan alkalmas arra, hogy a pionérokba uj erőt öntsön, megoltalmazza őket eltérülésektől és kárpotlást nyujtson a szabad mozgás hiányáért. Ugyancsak bámulatosan összhangban áll egy iparos és kereskedő társadalommal, a világ leghatalmasabb kapitalizmusával. Az aszkézist, melyet régen a vadság állapota követelt, most az urhatnám üzletember igényli. A gyár pionérerkölcsöket vett magára. A puritanság főkivánalma meddő tisztesség, vagy „gyöngédség", legfőbb aggodalma müvészet, szocializmus, szabadság önzetlen gondolkodásmód, a szeretet szelleme.

Amerika roppant fejlődése ezer meg ezer uj kifejeznivalót adott a müvesznek, de ugyanekkor megfosztotta a teremtéshez szükséges életmezőtől. Amerika csak feltalálókat produkál, teremtőket nem: ez utóbbiakat ólomegének réznapjával szoritja agyon.

Szükséges a forradalom — a forradalom, mely a teljes teremtés feltételeit lesz biztositando, jelesen a jogot az egyedülmaradásra, a szabadidőre, az élet elvezésére. Nem csoda tehát, ha a legtöbb amerikai müvészt ez a forradalom abszorbeálja, miközben számláihatatlan energiamennyiség használódik el egy élettipró indusztrializmus és lélekölő moralitás elleni küzdelemben.

Európának meg kell tanulnia, hogy amerikában az energia, erő és merészség szabad felhasználása az Üzletre szoritkozik, hogy az Üzlet azt az erőtlen, félénk kulturát diktálja, melynek zavaró hatásától nem kell tartania s hogy Amerkában az üzlet sokkal eszeveszettebb cenzurát gyakorol a kifejezés fölött, mint bárhol masutt. Az Egyesült Államokban még csak azt a morális szabadságért folyó harcot sem harcolták meg, mely franciaországban Flaubert és Baudelaire idejében győzelemre vezetett.

Egy másik nagy csoportja a müvészeknek arra törekszik, hogy a naturalisztikus novellában bemutassa az amerikait önnönmagának. Az amerikai élet tisztességes feltárása nekünk még uj dolog és a realizmusnak hatalmas keletje van. Az amerikai nem kivánja többé, hogy kellemes hazugságokat mondjanak neki magáról, hanem farkasszemet akar nézni saját kellemetlen tulajdonságaival, ami nyilván jellegzetesen helyi tünet, viszont Európát a Zola regénynek ez a tengerentuli feltámadása aligha fogja különösebben érdekelni. Az amerikai Dosztojevszki az iskola feje, még nem jelent meg.

Több reményekkel indul a Secession csoportja, a legifjabb irány képviselője. A köréje csoportosult, erősen francia befolyás alatt álló fiatal irók épugy kivülállanak a kapitalista-puritán szövetség ellen vivott küzdelemtől, mint az amerikai élet fotografálását célzó törekvéstől és azt kezdték eltanulmányozni, amit általában az angolszászok fölöttébb szeretnek elhanyagolni — a forma problemáit. Nem haboznak kijelenteni, hogy a Flaubert-novella meghalt és rettenthetetlenül kisérleteznek tovább. Jelszavaik: forma, ujszerüség, egyszerüsités, az irodalom, mint tradiciós és absztrakt müvészet iránti tisztelet. Egyikük, Kenneth Burke, minden valószinüség szerint lángelme. Kritikákat és bámulatos rövid tanulmányokat ir az irodalom geometrikus lefolyásáról. Ezek az emberek nyitott szemmel nézik a gépek és emberi lények kölcsönhatásait és sietnek kinyilatkoztatni a ma jelentéseit minden a modern élettől sugalt formában. Némely dadaista iránt csodálattal adóznak, de a dadaizmus fajának Amerikában nincsen talaja.

Szóval Amerika immár nem intellektuális gyarmata Angliának. Az utóbbi időben többre becsüli az orosz és francia irodalmat. Az oroszoktól megtanultuk önmagunk őszinte vizsgálását, a franciáktól most tanuljuk a forma értekét és a kisérletezés szükséges voltát. Benne vagyunk az amerikai élet szellemi formátlansága elleni hősies és szivós küzdelemben. De jóslásokba nem bocsájtkozunk, mert noha az amerikai élet konturja megdöbbentő hasonlóságot mutat Dosztojevszki és Turgenyev Oroszországával, a fiatal amerikai nem hasonlit a fiatal oroszhoz, országa missziója iránt egyáltalán nem bir érzékkel.

Whitman ragyogó alakot adott az 1810 előtti amerikai társadalom egy viziójának. Ezt a következő kor teljességgel kitörölte. Tőlünk ugyan senkise várjon whitmani kontribuciókat.

Talán legfontosabb kontribucióink önkéntelenek és nemhivatalosak — mint a felhőkarcolók, hidak nehány formális szépségig érett rajz, Charlie Chaplin és jazz-band (a mehanika korának népzenéje). Ezek a jelenségek kivül esnek tárgykörömön és ezért nem emlékezem meg róluk. Európa magasabb érteket tulajdonit nekik, mint Amerika és nagyon könnyen meglehet, hogy Európának van igaza.

Mindössze ennyit mondhatok: 1. Amerika ébredez szellemi letargiájából, 2. erőinek legnagyobb részét egyelőre még le fogja kötni a helyi jelentőségü harc egy Európában már kivivott szabadságért és 3. mint mindenütt, itt is van egy kisebbség, mely alighanem meglepetéseket fog hozni. De azért ugy látom, hogy sem Európa, sem Amerika nem bizhatnak egymásban tulságosan. Mindketten felhőkbe burkolóztunk és fejjel törünk magunknak utat a felhők között. Ebben a pillanatban egyikünk sem igényelheti a vezető szerepét.

Amerika részletesebb tanulmányozására és optimistább szempontok nyerésére legyen szabad egy könyvet ajánlanom, melyet minden nyelvre le kellene forditani. Cime: Our America (a mi Amerikánk) szerzője. Waldo Frank. **ford. Gáspar Endre**

A GYÖNGYHALÁSZ

harangjáték szárnyak a megfagyott oc ·ból
üveg esernyője alatt menyasszonyom ül
ezüstréseken át cincog felém
hegyek véletlen pupjaik hányják el
a megfehéredett hold balkonja alatt
gomb! henger! kup!
csak rokon szivveréseket telegrafál a szél
felizzanak a hideg csillagok.

KUBISTA TÁJ

trapézen fut szamaram
mogyorót feltöröm még fogaimmal
de ki hajtja majd az idők nyáját
homlokratólt szivével?
nincs miért kétszer keresztet vetni:
ma
sajtérlelés időszaka
kutyák szava uccák szava
s igy
halfogók hurkatöltők
a költő ikertestvérei vagytok!

KONKLUZIÓ

a nyilasok a vizöntő képletében állottak
mikor először mérte föl a datolyaizű tengert
sugarzó testét cápák csiklandozták
piros korállzátonyok nyilottak combjai között
a nap leküldte hozzá fénybuborékjait
hold cintányérja mutatta neki az utat
tériszony nem bántotta őt — az árnyéktalan embert
simogatta a halakat a víz kristályrácsaiban
kibontotta a kincseskamrákat az elsülyedt hajón
a kagylók örömkönnyeik gyöngyözték neki
hét percet ült az Isten világitótenyerén
aztán némán tenyerére vette a tenger

Forbáth Imre

MERRE

Különbséget kell tenni azok között, akik az uj kor igéit fejezik ki szuggesztiv (eselleg szép, müvészi) formákban s azok között, akik szép formákat fejeznek ki.

Itt válik ketté az 1-sö ut.

Egyfelől allnak azok, akik a szépségformák papirmassé és illuzióckertjét az eleven hus-vér élet fölé helyezik, akiket játékos és minden forradalmi szólamaik dacára is csak esztéta voltuk már-már odáig vitt, hogy a legbrutálisabb emberi fájdalmakat, a tömegek szociális rángásait, s általában az egész gyökerig rohadt kapitalista kenyérelosztáson és osztálykulturán való kesergéseiket is önmagáért való irodalommá és müveszetté nemesitsék.

Az uj müvészeti mozgalmak, melyek nagyrészben a l'art pour l'art elleni allásfoglalással kezdődtek ma kevés kivétellel ismét visszaernyedtek egy a réginél is speciálisabb és formalisztikusabb l'art pour l'art-ba.

Miért?:

az uj müvészi mozgalmak nagyrésze megindulásában nem tudott több lenni müvészi mozgalomnál, nem az élet formálására, hanem uj eszközökkel való kifezésére vállalkozott csak. Nem tudott elhelyezkedni az eleven életben, még a lehetőségekhez viszonyitva sem, hanem 100%-ban rossz tendenciával felszivta érzékeny csápjaival ópiumzsákjába az életet. Az élet értelmét, szépségét, lehetőségeit csak a müvészeten, mint a monomaniákusságig elszónokolt „legfelsőbb egységen" belül ismerte el. Barmennyire is az élet aktuális problémáin virágzott.

Csak önmaga keretei közé szükitetten

csak romantikus meglátásain át

csak illuzió vermeiben, sajátos szépségformáiban öltöztetve tudta elviselni az életet és ennek egyik szimptomáját: a forradalmat, sajnos 80%-ban szintén csak mint jó (dinamikus-lirai) témalehetőséget használta fel. (Mozgás-himnuszok stb.)

S ma már be kell látniok azoknak, akiket emberi képességeik dominálóan scak uj ümvészi sémák és szépségek kitermelésére képesit, hogy a müveszet sohasem válthatja meg az életet, mint ahogy ezt egykor jóromantikusan kitervelték, hanem hogy az emberiséget a passzivitásba, játékba, narkózisba senyvesztő illuzió és papirmüvészeltől is csak

a kiélési lehetőségekben maximalisra felgazdagitott élet válthátja meg.

Mert az ut az élethez vissza s nem tőle el vezet s csak az találja meg a müvészet mai megnyilatkozási lehetőségei közt az életet és önmagát aki egyrészt:

teljesen kiszakadt az életből, tehát játszik vagy:

teljesen eltudott helyezkedni a mai kisigényüségben, tehát beletörődött a mai lehetőségekbe.

Masrészt pedig:

aki elsődlegesebbnek, teljesebbnek, életebbneknek hiszi az illuziókban UTÁN—ÉLT életet az anyagban KIÉLT életnél.

A kérdés tehát az: az illuziók minimumra redukálása, a mai részletmüvészetek két életes gócba való koncentrációja felé (architektura és ujjáértékelt dráma) felé visz-e az ut ki a mai értelemben vett müvészetekből vagy pedig még nem élt életünkkel még mélyebbre huzzuk fejünkre az illuziók marhahólyagját.

Szükséges egy alapvető sorrend megállapitása, szükséges annak leszögezése, mire alkalmasabb és hivatottabb ez a kor: a forma szintézis megteremtésére-e, amely csak egy tartalmi szintézis egyensulyán virágozhat ki mint eleven (nem játékos) élet, vagy a tartalmi szintézis megteremtésére, amely ma ujabb sulyos vajudásokra kényszeriti a gondolkodó és érző embert.

Vizsgáljuk meg nagy általánosságban az uj müvészi mozgalmak viszonyát a fenti két problémához.

Az uj müvészi mozgalmak nehány örvendetes legfrissebb jelenségtől eltekintve, egyenesen belekapcsolódtak az uj életpótlékok, narkózisok és reparációk vonalába, abba a vonalba, amelyen tudósok és müvészek évszázadok óta önmaguk törvényeinek revideálásával, bővitésével, szintetizálásával folytatják a hus-vér-élettől elkülönülten önmagukat.

Semmiféle emberi megnyilatkozás sem képezhet értéket a számunkra ha nem mérhető fel a valóságos élet szemszögéből.

Az embernek nem lehet elsődleges életformája a fantaziálás, a vizióhajsza és az ilyen vagy olyan ömlengés. Sokkal inkább elsődleges életformája az embernek: a vágyak természetes (anyagszerü) kiélése.

Ami nem tud életté egyszerüsödni bennünk, ami az életben nem találhatja meg a gyakorlati elhelyeződését, illuziókban, másodlagos formában kivánkozik fel belőlünk. Ez magyarázza meg az illuzió és papirmüvészetek tultengését, a kiélési lehetőségekben korlátolt korszakokban.

A közlekedő edények vas törvénye ez. Mennél vékonydongájubb az élet, annál magasabbra szökik az üvegtoronyban a szines rózsalé: az életpótlék. Mennél gazdagabb akciókban és kiélésekben az élet, mennél élesebb az élet, annál jobban lekonyulnak a viziókertek vetései.

A kapitalista életrend, mely a profitért kénytelen a minimumon tartani a kiélési lehetőségeket, egyenesen melegágya, szinte patológikusra növelője az életpótléknak. Mert abban a pillanatban amint az emberek szociális nemi és társadalmi vágyaikat 100%-ban (tehát anyagban) kiélhetnék, ez szükségszerüen a mai életrend felbomlását s egy kollektiv termelési rend kialakulását jelentené.

Ma a müvészet még mindég csak veszedelmes életpótlék. Gondoljunk: a kis, ide-oda akasztható képecskékre vagy akár az irodalmi illuzió, embertipus gyárakra, a látványos szinházkettecekre vagy akár az esték mészárszékeire a mozgókra.

De vizsgáljuk végső elméleti szempontból a müveszet lehetőségeit és hivatását és azonnal nyilvánvalóvá válik alárendeltsége, a tartalmi keresésekhez viszonyitva.

A müveszet a legteljesebb, legéletesebb formájában, ott ahol egyenesen, mint az élet epidermise és statikája jelentkezik: az épitészetben, vagy az ujjáértékelt drámában, amely nem több vagy kevesebb mint egy egyensulyba jutott társadalom dinamikus erőinek (filozófia [ige] szín, hang, mozgás stb.) egysége — a müvészet itt nem: megbontó, harcos, hanem kiegyensulyozó, hites: harmónikus: elbékéltető.

Az összes müvészi korszakok legcsúcsa, szóval az életkorszakok, amelyek már megtalálták gyakorlati megjelenési formaikat az anyagban (épitészetben) végtelen elnyugvást, harmoniát ad.

A müveszet tehát a legteljesebb ott, ahol valami legteljesebb nyugalmi, egyensulybeli állapotot, ahol harmóniát, elbékültséget adhat.

A harc, az egyensulykeresés korszaka pedig dominálón: az igéé.

Mikor egy életkoroszak egyensulya bekövetkezik: az ige testet ölt az architekturában.

Sztatika. Nyugalom. Harmonia.

És az e statikán belüli dinamika is csak harmonia és egyensuly.

De ki meri ma azt állitani, hogy egyensulyba érkeztünk?

Ki meri azt állitani, hogy ma nem dominálon, a harc, az igekeresés, a megoldások korát vergődjük?

Ki merné ma azt állitani, hogy nem az igéé a döntő szerep, tehát a szóé?

Dinamikus korszakot élünk.

Az igének, a szóban vissza kell nyernie vezető-szerepét az élet dinamikájában.

A szintézis keresés s nem a szintézisben élés ideje ez.

Akik pedig ma nemlétező tűzfalakra dolgozzák freskóikat, elfelejtik, hogy a tűzfal törvenyéit is csak az ige szabhatja meg. De erről, az igéről, ma ujra Krisztuson, Galilein, Marxon és Leninen át, bizonyos, hogy ő rajtuk át, beszélni illenék egy keveset. (Vagy nem?)

De jaj, hol vannak, akik színes és színtelen kubuszaik s görbéik mögül egy pillanatra megint feltólnák a szemeiket?

Mert ma már minden annyira elrohadt, hogy ujhól érdemes lerakni az első fix pontokat.

Barta Sándor

UJ KIADVÁNYAINK

KUDLÁK LAJOS: **12 Lithografia** (4 szinezett és 8 egyszinü) Megjelent 100 amatőrszámban: ára 4000 oszt. korona, 50 cseh. korona, 60 dinár, 70 lei, 400 magy. korona, 150 márka, 1 dollár, 20 lira, 8 sv. korona, 10 sv. frank stb.

FORBÁTH IMRE: **Versek** Ára: 900 oszt. korona, 15 cseh korona, 20 dinár, 25 lei, 80 magyar korona, 30 márka, ½ dollár, 5 lira 1 sv. korona, 1 sv. frank. Ebből a könyvből 25 amatőr pd. is készül különleges kivitelben. Ára: 1200 oszt. korona, 20 cseh korona.

BARTA SÁNDOR: **Mese a trombitakezü diákról** (összegyüjtött mesék 1919—22) Ára: 900 oszt. korona, 15 cseh korona, 20 dinár, 25 lei, 80 magy. korona, 25 márka, ½ dollár, 5 lira, 1 sv. korona, 1 sv. frank. Ebből a könyvből 30 számszott, amatőrpéldány is készül, ára 1200 oszt. korona, 20 cseh korona, 25 dinár stb

BERNÁTH AURÉL: Rajzos mappája 6 eredeti lappal. Készült 50 példányban a festőművész kiszinezésével és aláirásával.

A MA VII. évfolyam 5.—6. emigrációs jubileumi számának tartalomjegyzéke:

I. Irodalmi rész:

Kassák Lajos: Mérleg és tovább. — **365-ös költő:** Üvegóra. — **Tristan Tzara:** Kis falu szibériában. — **Enders Ervin:** Tavaszi ünnepély. — **Kállai Ernő:** Technika és konstruktiv müvészet. — **Forbáth Imre:** Földerengés. — **Günther Mirr:** Térutazás. — **Újvári Erzsi:** Próza 25. — **Claire Goll után:** Hereroasszonyok dala. — **Lyubomir Micič:** 13. — **Zulu népmese:** Amaavukutu. — **Reiter Robert:** Vértanuság. — **Dragan Alexis:** Taba Ciklon II. — **Vincente Huidobro:** Vers. — **Kassák Lajos:** 23. — **Kassák Lajos:** 24. — **Hans Arp:** „Die Wolkenpumpe" ciklusból. — **Gorham B. Munson:** Két dráma nép-szinházaknak. — **Csont Adam:** Kivégeznek. — **Barta Sándor:** Együgyü Zahariás a megváltó. — **Sugár Andor:** 33. — **A Gleizes:** Festészet. — **Richard Huelsenbek:** Don Loyolái inigo. — **K. L.:** Portrait (Újvári prózái alá). — **N. Punin:** Tatlin üvegtornya. — A MA köréből.

II. Képek:

Moholy-Nagy: Üvegarchitektura. — Repülőfelvétel New-Yorkról (Verlag Wasmuth A. G., Berlin). — **Roul Hausmann:** Jelzőállomás 1919 (Német). — **Oskar Schlemmer:** Épitészeti plasztika (Német). — A legnagyobb aeroplancsarnok (Amerika) „De Stijl". — Amerikai hidkonstrukció (Verlag Wasmuth A. G., Berlin). — **Kassák Lajos:** Képarchitektura. — **J. Lipschitz:** Szobor (Francia). — **F. Pikabia:** Francia dada. **Pamo en Hardeweld:** Betonlakoház (Hollandia) „De Stijl". — **Moholy-Nagy:** Nikkelplasztika. — **Oskar Fischer:** Linoleummetszet (Német). — Modern gépplasztika (Olasz) „Mecono". — **J. J. P. Oud:** Tengerparti-házsor (Verlag Ernst Wasmuth A. G., Berlin). — **Bernath Aurél:** Kép. — **W. Baumeister:** Kép M. I. (Német). — **Theo van Doesburg:** Kompozicio (Hollandia). — **Man Ray:** New-York-dada „Mecano". — El. Lissitzky: Konstrukció (Orosz). — **Piet Mondrian:** Kompozició 1921 (Hollandia) „De Stijl". — **A Gleizes:** Falfestmény (Francia). — **J. J. Oud:** Csarnok lépcsővel (Hollandia). — **Huszár Vilmos:** A városkompozició. — **Kassák Lajos:** Tipográfia. — **V. Tatli:** Üvegtorony (Orosz).

Előfizetési dij:

egy évre:	fél évre:
3000 K.	1500 K.
75 szokol	40 szokol
40 dinár	20 dinár
75 lei	40 lei
75 márka	40 márka
20 sv. ko ona	10 sv. korona
4 dollar	2 dollár
20 lira	10 lira
20 frank	10 frank
8 sv. frank	4 sv. frank

Egyes szám ára:

300 K., 7 szokol, 5 dinár, 10 lei, 15 márka, 1 és fél sv. korona, 25 cent. 2 lira, 2 frank.

A MA amatőr számainak előfizetési ára:

(megjelenik 50 példányban.)

egy évre:	fél évre:
5000 K.	2500 K.
100 szokol	50 szokol
100 márka	50 márk
60 dinár	30 dinár
50 lira	25 lira
100 lei	50 lei
10 dollár	5 dollár

Az amatörpéldányok egyes számonként nem kaphatók!

A MA pártoló tagsági ára:

Pártolótsági dij egy évre: 5000 o. K., 150 szokol, 120 dinár, 150 lei, 150 márka, 80 lira, 70 frank, 30 svájci frank, 10 dollár, 20 sv. kor.

A felsorolt könyvek csakis készpénzfizetés ellenében rendelhetők meg a *MA kiadóhivatalában, Wien, XIII., Amalienstraße 26*

„Ma" havonta egyszer megjelenő aktivista müvészeti és társadalmi folyóirat. Szerkeszti: Kassák Lajos. Helyettes szerkesztö: Barta Sándor. Felelős szerkesztő: Joseph Kalmer. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Wien, XIII., Amalienstraße 26/11. Németorszagi képviselőnk: Moholy-Nagy László, Berlin W 35, Lützowstrasse 73, Atelier. Szlovákiai képviselőnk: Goldhamer Géza Palatinska u. 25.
VII. évf., 7. szám. Megjelenés dátuma 1922 Julius 1. — A lap minden cikkéért a szerző felel.

Druck: „Elbemühl" Wien, IX., Berggasse 31. —